

Világ proletárjai egyesüljétek!

NÉPLAP

AZ MDP HAJDÚ-BIHAR MEGYEI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

XII. ÉVFOLYAM, 237. SZÁM

ÁRA: 50 FILLÉR

1955. OKT. 8., SZOMBAT

A MAI SZÁMBÓL

Ünnepségek a Német Demokratikus Köztársaság megalakulásának 6. évfordulójára alkalmából (2. oldal) — Látogatás a „finn Athén”-ben (3. oldal) — A veszteségmentes betakarítás körültekintőbb munkát igényel a cukorrépa átvételénél (3. oldal) — 500 éves temető a Csapó utcán (3. oldal) — Sport (4. oldal) — Hírek (4. oldal)

A saar-vidéki népszavazás előtt

„A kör népszavazása” — így jellemezte a londoni Times október 6-i számának vezércikkében azokat a nehézségeket, amelyek a Saar-kérdés „európai” alapon történő megoldásának útjában állnak. A tekintélyes angol lap szemlefrójának és a nyugati kommentátorok seregének Adenauer bonni kancellár és Faure francia miniszterelnök október 5-i luxemburgi találkozója adott alkalmat, hogy ismétellen tollukra tűzzék a hosszú évek óta vajdó Saar-kérdés egész problematikáját. Ezen a találkozón a két kormányfő külügyminiszterek részvételével megbeszélést folytattak a saar-vidéki helyze-

nyeket, amelyeket a francia kormány fűzött hozzájuk. A francia miniszterelnökök ugyanis nem sikerült elérnie olyan közös francia-nyugat-német nyilatkozat közzétételét, amely feltétel nélkül helyeselt volna a Saar-vidék ügynevezett „európai statutumát” és — főleg — amely felhívta volna a Saar-vidék lakosságát, hogy szavazzon erre a küszöbönálló népszavazás alkalmával.

A luxemburgi találkozó a francia vezetőkörök szempontjából tehát a szokásos „nézetazonosság” közös fogalmazású megerősítésén kívül semmit sem eredményezett. De vajon miért ragaszkodott a francia kormány oly erőteljesen a tanácskozás létrehozásához? Talán olyan rosszul áll az „európaizálás” szénája a saar-vidéki lakosság körében? Nos, a nyugati megfigyelők egyöntetű véleménye szerint — nagyon rosszul! A New York Herald Tribune saar-vidéki külföldi tudósítójának óvatossággal szóló beszámolója szerint is a lakosság: „60 százaléka szavaz majd az „európaizálás” ellen. Más megfigyelők pedig még nagyobb arányú kudarcot jósolnak.

A francia és a nyugatnémet államférfiak tanácskozására a küszöbönálló október 23-i saar-vidéki népszavazás kilátásait vetették árnyékba. Tudvalevő ugyanis, hogy a Saar-vidék 900 ezer fős lakosságának ezen a napon kell döntenie arról, hogy elfogadja-e, vagy elutasítja az úgynevezett Saar-statumot. Ez a szabályzat a Saar-vidék „európaizálásának” fűgőlevele alatt a francia saar-vidéki gazdasági unió további fenntartását írja elő. A paktum pontosan egy évvel ezelőtt, az akkori francia miniszterelnök, Mendes France és Adenauer között lezajlott hosszas és kemény alkudozások eredményeképpen jött létre.

Emlékeztetés, hogy a háborús párizsi szerződések tőle alól hozásánál a saar-vidéki kérdés különleges szerepet játszott. Sokáig úgy látszott, hogy a Saar-kérdés rendezetlensége fogja megbuktatni az egész nyugati unió szervezetét. Végül is a rendkívül erős angol-amerikai nyomás hatására sikerült látszat-megegyezésre jutni.

A Saar-vidék hatalmas vasérc és szén kincsei igen jelentős ipari potenciálja és nem utolsósorban a német munkások százai ezrei ebben az alkuban a kezizálog szerepét játszották. A kézilálogot Adenauer kancellár adta a francia nagytőkének, hogy elnyerje a francia nemzetgyűlés hozzájárulását a nyugatnémet újjáépítéséhez. Ez a paktum arcúcsapása volt mind a német, mind a francia nép alapvető nemzeti érdekeinek, súlyos megsértése a potsdami szerződésnek, amely félreérthetetlenül előírja Németország demokratikus alapokon történő újjáépítését, beleértve a Saar-vidéket is.

A Mendes-France és Adenauer között egy esztendője létrejött kiegyezés azonban csak kezdőte, ideiglenesen áthidalta a rendkívül éles francia-nyugatnémet gazdasági és hatalmi ellentétet, de semmit sem oldott meg azokból. A francia és a nyugatnémet nagytőkének a Saar-vidékért folytatott versenyfutása továbbra is a nyugat- európai „egység”, szorosabban véve pedig a francia-nyugatnémet együttműködés achillesi sarka maradt.

Hogy ez mennyire így van, arra éppen Adenauer és Faure mostani luxemburgi találkozójára vet éles fényt. Ezt a megbeszélést francia részről követelték, hogy rábírák Adenauer a Saar-vidék „európai statutuma” mellett ismételt kiállítására. A luxemburgi megbeszélés után a tárgyalófelek közös nyilatkozatot adtak ki, amelyben állást foglalnak a Saar-statumum mellett és hangsúlyozzák az erre vonatkozó francia-nyugatnémet egyezmény fontosságát. Edgar Faure tehát látszólag elérte célját. A párizsi megfigyelők azonban rámutatnak, hogy a luxemburgi tárgyalások nem váltották be azokat a remé-

Helyzetjelentés a polgári járásból

A polgári járás területén Kossuth Termelőszövetkezet. Hiába, hogy a vetőmagelátásban a járás területén vetésterületének egyénekre való felbontása. A bűza vetésében a termelőszövetkezetek mutatják a jó példát a járás területén. Az újszentesmargitai Március 9 a vetés befejezése előtt áll, ugyanúgy az Ótévés Terv Termelőszövetkezet is. Búzavetésének több mint felét elvégezte már a tiszacsegei

A nagylétai járásban ellenőrzik a gabonavetés

Igen helyesen szervezik a gabonavetés munkáját a nagylétai járás területén. A vetésterület egyénekre történő felbontása kellő időben megtörtént. Jó módja ez annak, hogy meggyorsuljon a vetés munkája és tiszta kép alakuljon ki arról, hogyan is állunk a gabonavetéssel, hol van lemaradás és hová kell segítséget adni. Az álmosdi Táncsics mutatja a jó példát a járás dolgozói számára, búzavetésének befejezéséhez közeledik. Lemaradtak a vétesei Vörös Sarok, a kokadi Úttörő és Lenin termelőszövetkezetek, ahol még csak a talaj-előkészítő munkát végzik.

A hajdúdorogi Rákosi TSZ példát mutat a búzavetésben

Aki korán veti a búzát, annak jobban tel a gabonája, megerősödve kerül a télbe, több termést ad jövőre. Ezt tudva igyekeznek a hajdúdorogi Rákosi Termelőszövetkezet dolgozói a búzavetéssel. A hajdúvidi Kinizsi Termelőszövetkezet 210 hold búzavetésből több mint 120 holdon földbe tette a magot. A balmazújvárosi Lenin közeli 300 holdon végezte már el a búzavétést. Téglás községben vontatott folyik a minőségű vetőmag kiosztása és ez bizony hátráltatja a vetés munkáját. A jelentések alapján az állapítható meg, hogy sem a búzavetés, sem pedig a betakarítás ütemében még mindig nem érte el a megye azt a gyorsulást, amire elengedhetetlenül szükség van, ha október végére be akarjuk fejezni a gabonavétést.

Elvégezték Hajdúnánáson a kenyérgabona vetésterv felbontását

A kenyérgabona vetésterv felbontásával kapcsolatos intézkedéseket Hajdúnánáson jól hajtották végre. Megtörtént a kenyérgabona vetésterület egyénekre történő felbontása. A termelők beadási könyvébe előjegyezték a kötelező vetésterületet, amit a termelők aláírásukkal vettek tudomásul. A hajdúnánási termelőszövetkezetek közül a bú-

A tengeritörés gyorsítása elősegíti a korai búzavetést

A jövő esztendő még nagyobb gabonatermés érdekében minél előbb el kell vetni a búzát. Október végére a megye egész területén be kell fejezni az őszi búza vetését. Nagy feladat ez és csak úgy hajtható végre, ha gyorsul a megyében a betakarítás munkája, elsősorban a tengeri törése, a szárítás és lehodás. A helyzet az, hogy a tengeritöréssel elmaradtunk. Az egész megyében tehát egyik legfontosabb feladatunk a tengeritörés meggyorsítása, mégpedig úgy, hogy a tengeritöréssel egy időben történjen a szárítás is, összekapcsolva a lehodással.

Idejében, jó talajmunkát csak akkor tudunk adni az őszi búza alá, ha a tengeritörést nyomom követi az eke. Ahhoz, hogy ez bekövetkezhesen, nem szabad sehohol sem halogatni a tengeriszár levágását és azonnali elszállítását a földekről. Edeskeveset ér az, ha a törés után levágják ugyan a tengeriszárát, de a tengerikörök végtelen sora a kúpokban ott hever a földön, s akadályozza a talajelőkészítés munkáját. Az állami gazdaságok és termelőszövetkezetek földjein hatalmas tengeritörők vannak még, amelyek meg sem kezdtek a törést. A Hajdúbüszkeszirményi Állami Gazdaság 160 holdas tengeritörőjén is csak most kezdődött

meg a munka. Sok helyen, különösen termelőszövetkezetekben az tapasztalható, hogy az egész tengeritörési beérését várják. Ez helytelen, mert ahol már jelentős területeken törésre kész a tengeri, ott nyomban törni kell, időt nyernék ezzel is és míg a tábla egyik végén törik a beérte tengerit, a másik vége is beéri munkavégeztére. Nem tűrhető semmi tétlenkedés ilyenkor. Ez nagy feladatot jelent úgy a termelőszövetkezet, mint a géppálmási pártszervezetek számára, mert harcolniuk kell a maradásig, a „rárérünk arra még” elvet hangoztató kényelmeskedőkkel. Meg kell őket győzni a munka sürgősségéről.

Mi lesz a betakarítással, a szántásvetéssel, ha ránszakadnak az őszi esők? Erre kell gondolni mindenütt és ügyszólván éjt nappallá téve dolgozni, hogy a betakarítás üteme sokkal gyorsabb legyen. A géppálmásoknak fokozottabb segítségét kell adni a tengeri letakarításában, a szárítás végzésében. Nem helyes az, hogy a géppálmások egész sorában még most is a próbálgatása folyik a tengeriszár levágást gyorsító újításoknak. Minden figyelmet erre kell most összpontosítani. Adjanak a géppálmások igazgatói segítséget, hogy az újítások minél hamarabb a gyakorlat-

ban megvalósuljanak. Ezen a téren is feladata van a pártszervezeteknek, kötelességük, hogy jó munkájuk révén eredményesen erélyesüljön a pártellenőrzés, az irányítás a mindenkori legfontosabb munka végzésére. Meg kell győzni azokat a termelőszövetkezeti vezetőket is, akik tévesen értelmezték takarékossági szempontok miatt nem veszik igénybe kellő mértékben a gépi munkát és a behordásban sem alkalmazzák a géppálmások vontatóit, teherautóit. Minden óra nyereséget jelent, ha hamarabb kerül földbe a búza, több terméssel fizet. Tehát aki most halogat az őszi munka dandárjának idején, az csak ráfizet jövőre. A legutóbbi jelentések szerint a békéscsaba járásban a kukoricaföldeken 50 százalékban beérte már a kukorica, de az érésel nem tart lépést a törés és nagy az elmaradás. Hasonlóan elmaradt a kukoricaférőssel a debreceni járás, itt pedig még kedvezőbb a helyzet, mert a termelőszövetkezeti földeken a tengeritörés 80 százaléka már törésre érett. Az most a feladat, hogy minden időt kihasználva, minden fogatógép és gép jó kihasználásával gyorsítsuk a megye egész területén a kukorica betakarítást s a levágott tengeriszáraknak a földekről való lehodását.

Elutaztak Magyarországról a japán parlamenti képviselők

Négynapos magyarországi látogatás után csütörtökön éjjel elutazott Budapestre a japán parlament három képviselője: Haruzsi Tahara, Kei Hoasi és Szido Onisi. A Prágába utazó japán vendégek búcsúztatására a Keleti pályaudvaron megjelent Keleti Ferenc, az országgyűlési külügyi bizottságának elnöke, Mihályfi Ernő népművelési miniszterhelyettes, a külügyi bizottság alelnöke,

Kerek Gábor, a Kulturális Kapcsolatok Intézetének főtitkára. Odze Endre, a Magyar Kereskedelmi Kamara főtitkára, továbbá az országgyűlés és a Népköztársaság Elnöki Tanácsa titkársága, a Külügyminisztérium és a Külkereskedelmi Minisztérium több vezető tisztviselője. Ott volt Eduárd Ráza, a Csehszlovák Köztársaság budapesti nagykövetségének tanácsosa is.

Vörösmarty-ünnepségre készülnek Debrecenben

Debrecenben 1849 telén és tavaszán öt hónapot töltött Vörösmarty Mihály. A Csapó utca 16. számú házában lakott és e ház falára december elsején, a költő születésének évfordulóján Debrecen Város Tanácsa emléktáblát helyezett el. Debrecenben emlékbizottság alakult a Vörösmarty ünnepségek előkészítésére. A bizottság emléktábla elhelyezését kívül a Kossuth Lajos Tudományegyetemen és a Kollégiumban ünnepséget tartanak.

A felszámolására a szoboszlói mezőgazdasági osztálynak haladéktalanul meg kell tenni a szükséges intézkedéseket.

A város határában a kukorica érést határszemele során ellenőrizték, s megállapították, hogy a termelőszövetkezetek földjein a tengeri 80 százaléka már törésre beérte. Ennek ellenére a tengeritörés még mindig nem halad olyan ütemben, ahogy arra szükség volna.

Hajdúszoboszlón az egyéni termelők nem jelentik a vetés teljesítését

Az őszi gabonavetési terv teljesítése szempontjából igen fontos, hogy a termelők, ahogy azt a rendelkezés előírja, jelentést tegyenek a vetés teljesítéséről, mert csak így lehet tiszta képet alkotni arról, hogy mi a helyzet a vetés frontján? Hajdúszoboszlón az egyéni termelők, mint arról a legutóbbi tájékoztató jelentés beszámoló, nem tesznek eléget ennek a kötelezettségüknek. Súlyos hiba ez, ennek

Keresztosorosan végzi a búza vetését a püspökladányi Október 12 TSZ

A búza vetésében, a termés fokozása érdekében új módszereket alkalmaznak, mind a termelőszövetkezeteknél, mind az állami gazdaságoknál. A Darvasi Állami Gazdaság közel 300 holdon sűrűsoros vetéssel kívánja fokozni a gabonatermést, a püspökladányi Október 12 Termelőszövetkezet pedig keresztosorosan vetéssel növeli eredményeit. Eddig 125 holdon keresztosorosan vették el a búzát. Báránodon a Dózsa Termelőszövetkezet késlekedik a búza vetésével, ennek oka az, hogy vetőmagja nem

A város határában a kukorica érést határszemele során ellenőrizték, s megállapították, hogy a termelőszövetkezetek földjein a tengeri 80 százaléka már törésre beérte. Ennek ellenére a tengeritörés még mindig nem halad olyan ütemben, ahogy arra szükség volna.

Ezek az esetek szolgáltatnak komoly figyelmetzésül az illetékes szervek számára, hogy a vetőmagellátásra nagyobb gondot fordítsanak. Tűrhetetlen, hogy akár egy napi késedelmet is szenvedjen a vetés, azért, mert nincs kéznél idejében a jó vetőmag.

megfelelő csiraképességű és nem gondoskodtak idejében arról, hogy vetőmagra kicserepjék. Várja a vetőmagot a szeperei Kossuth, a kabai Béke, de a Terményforgalmi Vállalattól — bár sürgették — nem kapták meg. Ezek az esetek szolgáltatnak komoly figyelmetzésül az illetékes szervek számára, hogy a vetőmagellátásra nagyobb gondot fordítsanak. Tűrhetetlen, hogy akár egy napi késedelmet is szenvedjen a vetés, azért, mert nincs kéznél idejében a jó vetőmag.

Az európai kollektív biztonsági rendszer — reális út a német egységhez

Ünnepi ülés a berlini Állami Operaházban a Német Demokratikus Köztársaság megalapításának hatodik évfordulója alkalmából

Csütörtökön, a Német Demokratikus Köztársaság állami ünnepének előestéjén díszülést tartottak Berlinben, az újjáépített Állami Operaházban. A díszpályán Wilhelm Pieck, a Német Demokratikus Köztársaság elnöke foglalt helyet. A színpadon az elnökség tagjai helyezkedtek el.

Az NDK himnuszának elhangzása után Walter Ulbricht, Németország Szocialista Egységpártja Központi Bizottságának első titkára, miniszterelnökhelyettes nyitotta meg az ünnepséget és üdvözölte a külföldi és német dolgozók képviselőit.

Ezután Otto Grotewohl emelkedett szólásra. A Német Demokratikus Köztársaság miniszterelnöke ünnepi beszédében részletesen ismertette és méltatta azokat a jelentős eredményeket, amelyeket a Német Demokratikus Köztársaság dolgozóinak lelkes, odaadó és megfeszített munkájával a Német Demokratikus Köztársaság megalapítása óta elért hat esztendő alatt elérték, majd a német egységért folyó küzdelemmel foglalkozott.

Ezután M. A. Szuszlov, a szovjet küldöttség vezetője mondott beszédet.

Szuszlov elvtárs beszéde

M. A. Szuszlov tolmácsolta a Szovjetunió Legfelső Tanácsa elnökségének, a Szovjetunió Minisztertanácsának és a Szovjetunió Kommunista Pártja Központi Bizottságának üdvözlését, majd a többi között kijelentette:

A Szovjetunió és a Német Demokratikus Köztársaság kormányai között nemrégiben az őszinte barátság és szívélyesség légkörében lezajlott tárgyalások a Szovjetunió és az NDK közötti viszonyról szóló szerződés megkötését eredményezték. Ez a szerződés újabb történelmi szakasz a Szovjetunió és a Német Demokratikus Köztársaság közötti kapcsolatokat, a teljes egyenjogúságot, a szuverenitás kölcsönös tiszteletben tartását és a belügyekbe való be nemavatkozásra alapuló kapcsolatokat fejlődésében.

A Német Demokratikus Köztársaság fennállásának 6. évfordulóján már szabadon dönt bel- és külpolitikája kérdéseiben, szabadon fejleszt kapcsolatait más népekkel és államokkal, beleértve a Német Szövetségi Köztársaságot is.

Nem kétséges, hogy a Moszkvában megkötött szerződés előmozdítja majd a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége és a Német Demokratikus Köztársaság közötti már kialakult jó és baráti kapcsolatokat, s a szoros és mindenoldalú együttműködés megszilárdítását és további fejlesztését.

Ami Németország újraegyesítésének kérdését illeti, a kérdés olyan helyes megoldása, amely összhangban áll az európai béke és biztonság biztosításával, valamint a német nép érdekeivel, időt kíván és azt követeli, hogy számításba vegyék a kialakult reális helyzetet.

Milyen reális utak vannak a jelenleg kialakult körülmények között Németország demokratikus és békeszeretői alapján történő újraegyesítésének megoldására?

E reális utak az európai kollektív biztonsági rendszer létrehozásában rejlenek. E rendszer a katonai csoportosulások felszámolását, az európai tartós béke és biztonság biztosítását, az államok közötti bizalom megteremtését, a két fennálló német állam — a

Német Demokratikus Köztársaság és a Német Szövetségi Köztársaság — közötti együttműködés létrejöttét és megszilárdítását eredményezné.

Tökéletesen nyilvánvaló, hogy amennyiben a nyugati németek és a keleti németek nem egyeznek meg maguk között, ha nem veszik fel a kapcsolatot és az érintkezést, ha a Német Demokratikus Köztársaság és a Német Szövetségi Köztársaság között nem működik együtt és nem tesz kölcsönös erőfeszítéseket, amelyek a békeszerető és demokratikus politikai alapján nyugvóan, Németország újraegyesítésének kérdése nem oldható meg.

Bizonyos nyugati köröknek egyszer s mindenkorra tudomásul kell venniük, hogy a jelenlegi körülmények között különösen irreális minden olyan kísérlet, hogy felkészítsék a német kérdés megoldására a csődbement, „erőpolitikai”

Ideje megérteni, hogy Németország egyesítése nem oldható meg az „erő helyzetből”, nem oldható meg a Német Demokratikus Köztársaság rovására,

hiszen világos, hogy a Német Demokratikus Köztársaság dolgozóit nem mondanak le demokratikus vívmányaikról és nem kívánják ismét a kapitalista és földesurak szolgátságába futni. Reménytelenül téved az, aki másképp gondolkodik: a múlthoz nincs visszatérés!

A szovjet nép arra törekszik, hogy jószomszédi, baráti kapcsolatokat építsen ki az egész német néppel. Helyeselte a Szovjetunió és a Német Szövetségi Köztársaság közötti diplomáciai kapcsolat felvételéről szóló egyezmény megkötését. Őszinte meggyőződésünk, hogy e kapcsolat felvétele hasznára válik a német és a szovjet népek, hasznára válik az egyetemes békének.

Engedjék meg, hogy önkönnök és önkönnök keresztül az egész német népre új, még nagyobb sikereket kívánjak a békéért, a demokráciáért, Németország egységéért, a szocializmusért folyó harcokban. Eljén és erősödjen a Német Demokratikus Köztársaság! Eljén a német és szovjet nép barátsága és együttműködése!

Szalai Béla elvtárs beszéde

Szalai Béla, a Magyar Dolgozók Pártja Központi Vezetőségének titkára a Berlinben tartózkodó kormányküldöttség vezetője a következő üdvözlő beszédet mondotta:

Drága Barátaim!

Kedves Elvtársak! A Magyar Népköztársaság Minisztertanácsa, a Magyar Dolgozók Pártjának Központi Vezetősége és az egész magyar nép nevében üdvözöljük Önöket békeszerető államuk, a Német Demokratikus Köztársaság megalapításának 6. évfordulója alkalmából. A Német Demokratikus Köztársaság megalakulása történelmi jelentőségű esemény volt. Németország történetében első ízben jött létre valóban békeszerető, demokratikus német állam, amelyért Németország haladó erői régóta küzdöttek

és amelyben a német nép legszemből célkitűzései testesülnek meg. A Német Demokratikus Köztársaságban a munkásság, a parasztság és az alkotó értelmiség vette át a hatalmat. Mélyre ható történelmi átalakulás és gazdasági építőmunka egyszerű eredményeinek sorozata jelzi a Német Demokratikus Köztársaság fejlődésének útját és világosan mutatja az eddig elért nagy jelentőségű sikereket. Teljes szívünkkel továbbra is szeretettel kívánunk Önöknek sikereket és kulturális munkájukban, nemes célkitűzéseik megvalósításában. A Német Demokratikus Köztársaság Németország békeszerető erőit képviseli és állhatatosan küzd a német egység megteremtéséért.

Szilárd meggyőződésünk,

hogy ezt az egységet senki sem mozdíthatja elő jobban, mint maguk a németek. A német egység kérdése elsősorban a németek ügye. A német egységet maguk a németek fogják győzelemre vinni. Ennek legjobb biztosítéka a Német Demokratikus Köztársaság békeszerető politikája és a német egység demokratikus alapon történő megvalósítása érdekében kifejtett fáradhatatlan erőfeszítése.

A magyar nép mély, őszinte barátsággal és nagy figyelemmel követi a küzdelem, amelyet a Német Demokratikus Köztársaság a békéért, a demokráciáért és a német egység megteremtéséért folytat. Meg vagyunk győződve róla, hogy a Német Demokratikus Köztársaság törekvései a békét, az európai biztonságot, a népek közötti baráti együttműködést szolgálják. A magyar nép ezért örömmel üdvözölte a nagy Szovjetunió és a Né-

met Demokratikus Köztársaság között létrejött barátsági szerződést, amely lehetővé teszi a Német Demokratikus Köztársaság küzdelmének megerősítését és nagymértékben hozzájárul valamennyi népbéketörékvéseinek megvalósításához.

Kívánjuk, hogy a jövőben egyre nagyobb eredményeket érjenek el abban a harcban, amelyet a német nép egységének megteremtéséért vívnak.

A Magyar Népköztársaság lakossága az elmúlt tíz esztendőben hatalmas eredményeket ért el a gazdasági és kulturális élet minden területén. Népdünk nagy feladatok megoldásának munkálkodnak, mind az ipar, mind a mezőgazdaság terén. A magyar nép egységesen és felzárkóztottan küzd a tartós békéért, boldog szocialista jövőjéért.

Eljén a magyar és a német nép barátsága! Eljén a Német Demokratikus Köztársaság!

Berlin lakosainak százezrei nagygyűlésen ünnepelték meg az NDK megalakulásának hatodik évfordulóját

Pénteken, a Német Demokratikus Köztársaság megalakulásának hatodik évfordulóján a Demokratikus Németország Nemzeti Frontjának kezdeményezésére lelkes hangulatú nagygyűlést tartottak Berlinben, a Marx-Engels téren.

A nagygyűlést Correns tanár, a Demokratikus Németország Nemzeti Frontja Országos Tanácsának elnöke nyitotta meg, majd Walter Ulbricht, Németország Szocialista Egységpártja Központi Bizottságának első titkára, miniszterelnökhelyettes mondott beszédet. Hangsúlyozta: Ha egész Németország dolgozó megteremtik akcióegységüket, akkor sikerülni fog kivívni a német kérdés békés rendezését is.

A következő felszólaló M. A. Szuszlov, a Szovjetunió Kommunista Pártja Központi

Bizottsága elnökségének tagja, a szovjet kormányküldöttség vezetője, a Szovjetunió Kommunista Pártja Központi Bizottsága, a Szovjetunió Minisztertanácsa és a Szovjetunió népei nevében üdvözölte a berlini lakosság képviselőit.

Cyranekiewicz miniszterelnök, a lengyel kormányküldöttség vezetője német nyelven elmondott beszéde után Barák belügyminiszter, a csehszlovák kormányküldöttség vezetője, majd Raymond Guyot, a Francia Kommunista Párt Politikai Bizottságának tagja és Pietro Secchia szenátor, az Olasz Kommunista Párt vezetésének tagja mondott üdvözlő beszédet.

Végül a nyugat-németországi munkásság magát megnevezni nem kívánó képviselője szólalt fel.

A Debreceni Sztanyiszlavszkij Munkástudió

„önkéntes véradást” kér

A HELYSÉGBEN, ahol az együttes összejöveteleit tartja, üveg alatt hatalmas falitábla hirdeti: „A Debreceni Sztanyiszlavszkij Munkástudió előadásai 1950–1954. évben.”

Ezeket a meg-megújuló önkéntes „véradásokat” kulturális életünk terébe, természetesen a Stúdió sem minden esetben viselte el kisebb-nagyobb krízisek nélkül. Új erők bevonására volt időről időre szükség, hogy az egyre gazdagodó, sokrétűbbé váló feladatoknak eleget tehessen. Volt időszak az együttesnek, hogy száznál is több tagot számlált, s ha összegzeznék valamennyit, mintevé fél-ezer embert hívatnánk meg szerte az országból közös találkozóra.

Az 1954. évi Jókai ünnepségen való szereplés után azonban megtorpanás mutatkozott a Sztanyiszlavszkij Munkástudió életében.

RENDSZERTELENEK LETTEK a foglalkozások, a szakmai képzést szolgáló összejövetelek. A más-sorra tűzött darab próbái is több mint teljes esztendő vettek igénybe s csak a közvetlen bemutató előtt derült ki, hogy ez az egyéves készület teljesen kárba ment; a darab eszméi mondanivalója homályos, így helytelen következtésekre adott alkalmat.

Az is hibának bizonyult, hogy a Stúdió vezetősége 1954-től kezdve szinte válogatás nélkül vette fel tagjait, nagyon sok közülük sem szakmai, sem más egyéb szempontból nem volt alkalmas arra, hogy az együttes előző jó hírnevét erősítse. Amellett a hatalmas tagság valaminek foglalkoztatására létrehozott különböző szakosztályok a vezetőség irányító figyelmét is szétpróbták: foto- és film-, tánc-, ének- és zenés szakosztály működtetése mellett éppen az együttes

terzséről, a színjátszók terelődött el a figyelem, arról a törzsgárdáról, amely országosan is kulturális életünk vezetőinek bizksége volt, amelyre a színjátszó mozgalomban mindegyik példaképpen hivatkozhatunk.

Amíg az elmúlt esztendő során a Stúdió rendszeres kultúrágítációs munkát végzett, 1954-től ez év nyaráig egyetlen útra sem vállalkozhatott — nem rendelkezett megfelelő műsoranyaggal, de nem rendelkezett a népművelési szervek bizalmával sem.

HIBA LENNE mindezt a Stúdió okolni. Bősgégen hibásak voltak azért a népművelési hivatali szervei is, amelyek nem foglalkoztak megfelelő gondokkal az együttes életével, munkájával, hogy csak bemutatás előtti szakmai főpróbán, egyéves próbámunka tan állították ki a bemutatásra szánt darab alkalmatlansági bizonyítványát.

Hogy az ötödik esztendőben járó Stúdióban újabb egészséges munka indulhasson, szakmai és erkölcsi tisztogatásra volt szükség. Az eltelt néhány hónapra visszatekintve ma már megállapítható, hogy ez az együttes életére, munkájára erősítőleg, lendítőleg hatott.

A STÚDIÓ ÉLETE A nyári szünet ellenére sem szűnt meg, sőt erőteljes pezsgésnek indult s ezekben a nyári hónapokban a színjátszó brigádok a megegyező különböző körösségben mintegy tíz kultúrágító előadást tartottak, egészesti műsort adtak a DISZ alkotmány napján fűrdőbálján s teljes lelkesedéssel láttak hozzá soronkövetkező „nagy” bemutatójuk, a Pettyes próbáihoz.

Ünnepség a fennállásának kilencvenedik évét jubiléum Csokonai Színházban

Debrecen közínháza, amely a későbbiek folyamán Csokonai nevet kapta, 1865. október 7-én Katona József Bánk bánjának ünnepi előadásával kezdte meg működését. A fennállás kilencven éves jubileuma alkalmából pénteken este ünnepséget és díszelőadást tartottak. A Csokonai Színház megalapító ünnepi közönsége előtt Ménes János, Debrecen Város Tanácsa végrehajtó bizottságának elnöke mondott ünnepi beszédet.

Beszéde elején visszatekintést tett Debrecen színházi múltjára, a debreceni színjátszás nemes hagyományaira. Debrecenben 1796. októberében a Fehér ló vendéglátó udvarán lévő nádfedélű kocszinben tartották meg az első magyar nyelvű színi előadást. Említette, hogy 1849-ben, egy nappal a Habsburgok diktatórióját követően a drámatársulat debreceni színház, amelyet Kossuth Lajos ültetett át magyar nyelvre. A debreceni színészek hazaszeretete nem pusztá deklaráció volt, ezt bizonyítja az a tény, hogy 1849. májusában a színház elnöke a debreceni feloszlását és Abdaig igazgató a honvédség kényesített műhelyébe állott be munkásnak, a társulat férfi tagjai pedig beléptek a honvédseregbe. Beszélte a színház működéséről, amelynek múltbeli fénykorát az interdata idején élte a színház, amikor egy önzetlen csoport vezette a színházat.

A debreceni színház megnyitásától 1948-ig eltelt több mint nyolcvan év alatt 24 igazgató próbálkozott a színház vezetésével. Ezek kivétel nélkül megbuktak. Új korszakot, gyökeres változást csak a felszabadu-

lás, illetve a fordulat éve hozott a Szokonai Színház életében is. A párt segítségével a műsorpolitikát ettől kezdve a kultúrara szomjazó többség szolgálatába lehetett állítani. És a fejlődést tények is igazolják. Megalakult az operatársulat és a Csokonai Színház ma már országos hírnevet szerzett. A fejlődést igazolja az is, hogy amíg 1938-ban még csak 39 ezer látogatója volt a színháznak, 1954-ben már 151 ezer.

Befejezésül ezeket mondotta:

Ha a színház ezekre az eredményekre, a közönség szeretetére és támogatására, de mindenekelőtt a párt kultúrpolitikai irányítására támaszkodik, és leküzd a teljes kibontakozás útjában álló akadályokat, akkor bizakodva indulhat újabb nagy célok megvalósítására, fennállásának századik esztendeje felé.

Az ünnepi beszéd elhangzása után Petőfi „Színészdal” című költeményét Téri Árpád, a színház igazgatója szavalta el. Ezt követően Ithos Ferenc, a Népművelési Minisztérium színházi főosztályának megbízott vezetője átadta a népművelési miniszter elismerő oklevelét a Csokonai Színháznak. Ket dolgozó, Kostenszki József 25 éves színészi működéséért, Krempner Béla műszaki felügyelő pedig negyven éves munkásságáért pénzdíjazalmat kapott. A miskolci Deryné Színház igazgatója, Mészöly Tibor tolmácsolta a miskolci színészek üdvözlését.

Ezután díszelőadás keretében került színre Erkel Ferenc „Bánk bán” című operája.

Jugoszláv jegyzék Nyugat-Németországhoz

A DPA közli, hogy Mladin Ivakovic bonni jugoszláv nagykövete átadta kormányának a nyugat-német külügyminisztériumnak. A jegyzékben Jugoszlávia ellen-

javaslatokat tesz a háború előtti tartozásokért és a háború alatt okozott károkat támasztott jugoszláv követelésekkel kapcsolatos bonni indítványokra.

A vesztes

Javában folyik a cukorrépa adása a cukorgyár. Ezen a téren nem den zökkenésmentes korrépa adásban irradás, de az átvétely nagyság tapasztalt egy példa: a Hajdúnyí Állami Gazdaság podást kötött a Szokgyárral, hogy lévő gazdaságából cukorrépa 50 százalékszórmenyi szállítást a cukorgyár szállítja megállapodás.

A cukorgyár teherautókat jelentő lami gazdaság területét csak nem meg. A vezetők h hogy terepen nem cukorrépa szállítaraz, járható út volt a földeken, csak a hajlandók a vas szállítási a cukorrépa utakon rakodhatott. A gazdaság igazgató József elvtárs a ka rovására bár, de hetévé fette, hogy szállítsák a feladópát. Naponta 500-

Jutalomban a Zenés nyertes

Mint már közöltük, a Magyar Rádió és a Csokonai Színház 8 órai kezdettel tartott Kultúrthorizont című műsorát. A műsorban a Csokonai Színház 25 éves színészi működéséért, Krempner Béla műszaki felügyelő pedig negyven éves munkásságáért pénzdíjazalmat kapott. A miskolci Deryné Színház igazgatója, Mészöly Tibor tolmácsolta a miskolci színészek üdvözlését.

Ezután díszelőadás keretében került színre Erkel Ferenc „Bánk bán” című operája. Minthogy most a rőről van szó, a tpeni műsort csak a tudja meg a közöközül is azok, akik a feladott rejtvénytörő csak az előadben lesz s megfjtszámok közül hét sen könnyű, úgyh kedvelők nagy rész szerrel megfjtes is lesz a megfjt kozni, mert a me zött jutalmakat könyvet és hangtet — osztanak befefejezése után.

Eredetileg két fél 6-kor és 8 ór detett az Országos na, de technikai mint fent jeleztk előadást, a 8 órait Eppen ezért, a d adott jegyek szom esti jegyekre átcs

Harminc minden anyka

A Lett SZSZK Oktobrisz-kolhozás sertésgondozónője ben 235 malacot adott át hízalásra bizott 10 anyakoc Szorgos és hozzá kával, az élenjár tapasztalatainak evről-évre jobb é jutott. 1950-ben volt a kocánkénti porulat, 1951-ben — 25 és 1953-ban idei szaporulat á digi eredmények a harmincat.

A sonkaser tendzeres, jó jóv a kolhoznak. A példul 350 süd hizóba. A hizóköl származó jóve haladta a 800 000

A veszteségmentes betakarítás körütekintőbb munkát követel a cukorrépa átvételénél

Javában folyik a megyében a cukorrépa ása és átadása a cukorgyárak részére. Ezen a téren nem halad minden zökkenésmentesen, a cukorrépa ásaiban is van lemaradás, de az átvételénél is legnagyobb tapasztható. Csak egy példa: a Hajdúböszörményi Állami Gazdaság megállapodást kötött a Szerencsi Cukorgyárral, hogy Bakóháton lévő gazdaságából a felásott cukorrépa 50 százalékát a bősörményi vasúttállomásra a cukorgyár szállítja el teherautókkal. Irásban történt ez a megállapodás.

A cukorgyár megbízásából teherautók jelentek meg az állami gazdaság területén, de a szállítást csak nem kezdték meg. A vezetők kijelentették, hogy terepen nem hajlandók cukorrépa szállítani. Bár szóra járható út volt mindenütt a földeken, csak akkor voltak hajlandók a vasúttállomásra szállítani a cukorrépa, ha külső közlekedésnek adták.

A gazdaság igazgatója, Lakatos József elvtárs a többi munkások rovására bár, de mégis lehetővé tette, hogy a kövesútra szállítsák a felásott cukorrépa. Naponta 500-600 mázsa

cukorrépa várta ott az elszállítását, de csak várta, mert csak egy teherautó kezdte meg a munkát. Az is egyik nap szállított, másik nap már nem volt látható. A halmokba rakott répa pedig fonyadt. Az állami gazdaságnak mintegy 20 százalékos kára származott a késedelmes átvétel miatt.

A perzsétei átvévi állomáson hasonló helyzet alakult ki, erre a helyre 40 holdról szállították a cukorrépa, a megállapodás eleinte úgy volt, hogy napi 400 mázsát vesznek át, de azután Serester István cukorgyári felügyelő úgy intézkedett, hogy az állami gazdaságtól naponta csak 100-150 mázsa cukorrépa szabad átvenni, azt is 8 százalékos leírással.

Ez a pakolás jelentős kárt okoz az állami gazdaságnak. Lakatos József, a gazdaság igazgatója sürgős orvoslást kérve a Szerencsi Cukorgyár igazgatóságához fordult, mert a gazdaságnak mintegy 130 vagyonos cukorrépa kerül átvételre és bizony nem közömbös, hogy ezt a nagy mennyiséget milyen körülmények között: megfelelő állapotban, vagy megfogyva veszik-e át?

A cukorrépa átvétellel kapcsolatban nemcsak az állami gazdaságokból érkezik panasz, hanem a termelősövetkezeteknél is előfordul, hogy hiba csúszik be. Így történt ez a debreceni Rákosi-telepi Dózsánál is.

Megállapodtak a termelősövetkezet vezetői a Debreceni Géppalóval, hogy répa-kiemelőt küldenek, azzal kezdik a répa felszedését. A géppaló az intézkedést is, de a cukorgyár megbízottja is intézkedett. Kijelentette, hogy most nem veszik át a kitermelt répa, majd később. A termelősövetkezet az átvétel biztosítása hiányában nem volt hajlandó megkezdni a répa-ásást. A gépet tehát elvitték és közel kéthetes késéssel kezdtek a répa kiásását. Ez a kéthetes késés alaposan hátráltatta a termelősövetkezet szántásvetési tervének jobb végrehajtását.

Ez a két példa figyelmeztet arra, hogy a cukorrépa átvételénél nagyobb gondossággal kell eljárni. Most gyorsan, idejében javítsák ki a hibákat, mert az őszi vetés bántja meg a betakarításban való lemaradást.

Jutalomban részesítik a Zenés fejtörő nyerteseit

Mint már közöltük, a Magyar Rádió és az Országos Filharmonia ma, szombaton este 8 órai kezdettel tartja a Központi Kultúrtudományi Zenés fejtörő című műsorát. A műsort Gál György Sándor vezeti és állította össze, Gyurkovics Mária Kossuth-díjas kiváló művész, Orosz Julia érdemes művész, Szabó Miklós, Farkas Anna, Gabos Gábor, Katona Lajos és Bókay Csaba tolmácsolják a műsorra kerülő műveket. Az esten a budapesti MÁV Szimfonikus Zenekar működik közre Lukács Miklós vezényelése alatt.

Mint ahogy most zenés fejtörő van szó, a tulajdonképeni műsört csak az előadáson tudja meg a közönség. Ezek közül is azok, akik megfejtik a feladott rejtvényeket. Fejtörő csak az előadás első felében lesz s megfejtésre feladott számok közül hét meglehetősen könnyű, úgyhogy a zenekedvelők nagy része könnyűszerrel megfejtheti. Érdemes is lesz a megfejtésen gondolkodni, mert a megfejtők között jutalmakat — pénzt, könyvet és hangversenybérletet — osztanak ki az előadás befejezése után.

Eredetileg két előadást — fél 6-kor és 8 órakor — hirdették az Országos Filharmonia, de technikai okok miatt, mint fent jeleztük, csak egy előadást, a 8 órát tartják meg. Eppen ezért, a délutánra kiadott jegyek szombat délig — esti jegyekre átcserehetőek.

Harminc malac minden anyakoca után

A Lett SZSZK Szarkanajszk Oktobrisz-kolhozának egyik sertésgondozónője a múlt évben 285 malacot nevelt fel és adott át hízalásra a gondjaira bízott 10 anyakocától.

Szorgos és hozzáértő munkával, az élenjáró gazdaságok tapasztalatainak átvételével évről-évre jobb eredményekre jutott. 1950-ben még csak 16 volt a kocánkénti átlagos szaporulat, 1951-ben 21, 1952-ben — 25 és 1953-ban — 26. Az idei szaporulat átlaga az eddigi eredmények szerint eléri a harmincat.

A sonkasertéshizalásból tendzseres, jó jövedelme van a kolhoznak. A múlt évben például 250 südőt állítottak hízóba. A hizók értékesítéséből származó jövedelem meghaladta a 800 000 rubelt.

Több mint 150 000 forintos munkásvédelmi beruházás a Debreceni Dohánygyárban

A Debreceni Dohánygyárban — ahol az elmúlt évben a nikotin csomagolóban és pipadohány előkészítőben szereltek be szellőző berendezést — ez évben tovább javítják a munkásvédelmet. A dohányosmagoló teremben, ahol jelenleg még dohányporos levegőben dolgoznak az üzem munkásai, korszerű

porelszívó és szellőző berendezést szerelnek be. Ez az új munkásvédelmi beruházás több mint 150 ezer forintba kerül. A tervek szerint ez év végéig szállítják Debrecenbe a porelszívó és szellőző berendezést, amelynek összeszerelésére és üzembeállítására a jövő év első negyedében kerül sor.

Öndó környéken készülnek a Körhinta című magyar film külső felvételei

Sarkadi Imre írta Körhinta címmel azt a magyar filmet, amelynek külső felvételeit Öndó környékén a közeli napokban megkezdik. A film a termelősövetkezetek életéről szól.

A műtermi felvételek már elkészültek. A belső díszletek berendezését a Debreceni környéki tanyavilágból vitték Budapestre, a filmgyárba. A film készítői a debreceni Déry Múzeum mind szakmailag,

mind pedig gyakorlatilag segítette abban, hogy a debreceni tanyavilág jellegzetes bútorait a filmezéshez megkapják.

A napokban Bajusz József, Föld Ottó felvételezők, Márkus Tibor berendező járhat Debrecenben és gondoskodik arról, hogy a film külső felvételeihez minden rendelkezésre álljon. A külső felvételek — e hó második felében — körülbelül három-négy hétig tartanak.

Az elmúlt napokban sok száz ember állott meg a Csapó utca elején, az új lakóház építkezésénél, ahol a földmunkák során egész autórakomány emberi csont került elő egy hosszú árokban halomra rakva, a ma már elbontott 13. számú ház falain belül. Mint ilyenkor szokás, mindenféle találgatást lehetett hallani a csontok eredete felől. Egyesek azt vélték, hogy valamikor

a nagy kolera-járvány idején

elhaltakak temették ide tömegsírba, de voltak olyanok is, akik az 1849. augusztus 12-iki debreceni csatában elesettek sírját vélték megtalálni. Pedig ezek a csontok legalább félezer évesek és eredetileg nem a mostani lelőhelyre voltak eltemetve.

A Csapó utca Debrecen egyik legrégebbi utcája, a posztószövényűkről, régi magyar nyelven, csapókról vette nevét. A debreceni csapók 1398-ban kapták szabadságot a levélüket, és a korábban Homokos utcának nevezett utca róluk vette nevét. Ebben az időben az utca rá is szolgált nevére, mert a kövezet mai szintje alatt kb. 2,5 m mélyen most is szépen látszik az egykori szürke futóhomok, amelyeket kelet felől

a Nyírségről fújta ide a szél.

Évszázadok során azonban az utca és az udvarok törmelékkel feltöltődtek és ma már a felszín jóval magasabb, mint amikor az első házak itt épültek. A törmelék-feltöltés alsó részén 3-

500 éves temető A CSAPÓ UTCÁN

4 cm vastag kormos-hamur réteg is látszik, az 1564-ben pusztított tűzvész nyoma, amely a város e részét is elhamvasztotta.

A mai Csapó utca elején bizonyosan a legelső épület egyike lehetett a ferencesrend kolostora, amely 1312-ben kezdett épülni, 1-2 évvel a mai Nagytemplom elődjének befejezése után. Szemben a túlsó oldalon állt a város földesurainak, a Debreceni családnak a kúriája. A kolostor épülete a mai 13. és 15. számú házak helyén állott és mintegy háromnegyed katasztrális hold telek tartozott hozzá. Középkori szokás szerint a kolostor kápolnája körül temető volt és

a temetőt mintegy 300 éven keresztül használták.

A sok emberi csont ebből a temetőből került elő és valamelyik múlt századi építkezés pince ásásánál felszínre jutott csontokat temették utólag közös sírba.

A kolostor a XV. század végén, Mátyás uralkodása idején már elnéptelenedett és úgy látszik, hogy a város kapta meg, mert éppen 400 évvel ezelőtt, 1556-ban ide költözött a Bonc László debreceni polgár által alapított szegényház, az Ispóty, és itt is maradt 150 évig. Az Ispóty három szárazalma is ezen a telken állott. 1574-ben Báthory Kristóf erdélyi fejedelem az elhagyott kolostort végleg átadta a vá-

Látogatás

A „FINN ATHÉN”-BEN

Jyväskyläben hagyománya van a magyar nyelv iránti érdeklődésnek

Ebben az esztendőben e sorok frójának két ízben nyílt alkalma Finnországba utaznia, ott a régi, húsz évvel ezelőtti kapcsolatait felújítani, a finn nyelvtudomány és a finn kulturális élet mai állapotával megismerkedni, egyben a magyar nyelvtudományi kutatás és a magyarság ügye iránt érdeklődést kelteni a szaktudomány szűkebb körén túl is.

Sok magyar nyelvész járt már Finnországban

A nyár folyamán a finnek meghívására és a Magyar Tudományos Akadémia küldöttségként magyar nyelvészeti előadásokat tartottak Jyväskyläben — hat héten át. Ebben a közép-finnországi kis városban évtizedek óta évenként megrendezik a nyári egyetemet. Jyväskyläben hagyománya van a magyar nyelv iránti érdeklődésnek is. Reguly Antal óta sok magyar nyelvész kereste fel a „finn Athén”-nek nevezett várost, és a nyári egyetemen évtizedek óta magyar nyelvi tanfolyam is szerepel. Az idén különösen jelentős mértékben kibővült a magyar nyelvi előadások kerete; most ugyanis nemcsak a leíró magyar nyelvtant kellett előadni heti öt órában, mint régebben, hanem magyar nyelvtörténeti előadások is szerepeltek a tanrendben heti három órában.

Hallgatóim főként a helsinki egyetemről kerültek ki. Voltak köztük egészen kezdők, de voltak olyanok is, akik már kitűnően ismerték a mai magyar nyelv szerkezetét. Finnországban az egyetemi finn nyelvészeti vizsgához hozzátartozik a magyar leíró nyelvtan (illetve legalább némi távolabbi rokon nyelv felismerése) ismerete, az illető rokon nyelv történetében való tájékozódás, továbbá 20 nyomatott oldalnyi szöveg fordítása magyarról finnre. A finnugor nyelvészeti vizsgán 40 oldalnyi szöveg fordítása a követelmény. Egyes hallgatóim most állnak vizsgára Helsinkiben, s az ő kérésükre néhány többletórát is beállítottunk, hogy az alacsonyabb éppel nem mondható vizsgakövetelményeknek meg tudjanak felelni.

A finn-magyar barátság épüléséért

A jyväskyläi nyári egyetem magyar nyelvészeti előadásai igen jó alkalom a két ország tudományos kapcsolatainak ápolása és továbbfejlesztése tekintetében. Sokan megfordulnak ott a nyár folyamán a finn tudományosság képviselői közül. Régi és új barátain közül nem egy emelte, hogy a maga szakterületének keréseiben közvetlen, személyes kapcsolatokat szeretne kiépíteni magyarországi szaktársaival és a megfelelő intézményekkel. S akiknek a közelmúltban már alkalom nyílt Magyarországra ellátogatni, azok valamennyien még lelkesebb barátává váltak népünknek, mint azelőtt voltak. S úgy vannak ők is vele, mint mi vagyunk: lelkünkben ott él az örök vágyakozás a rokon nép élése és országa után. S ez a vágyakozás hajtóereje lehet tudományos kezdeményezéseknek és alkotásoknak...

Magyarországon a finnugor nyelvészeti kutatás valamikor virágzott és maradandó

alkotásokat hozott létre. Ma — sajnos — nem mondhatjuk, hogy ezen a téren az első vonalban állana a magyar tudományosság. A finnekől sokat tanulhatunk tudomány-szervezés, önfeladózás és gondolatok nagyvonalúsága dolgában. Helyzetünk nem egy feladatot ró reánk legnemzetibb tudományunk, a nyelvészeti kutatás területén. Az egyetemi oktatásban szélesebb teret kellene biztosítanunk a finn nyelvnek és a finn nyelvészeti kérdéseivel való foglalkozásnak, mint ahogy eddig történt. El kell készítenünk és kezükbe kell adnunk az érdeklődőknek a finn nyelv nyelvtanát és a modern finn-magyar szótárt. Be kellene tölteni a helsinki egyetem magyar lektori állását jól felkészült magyar kutatóval. Meg kellene kötni a finn-magyar kulturális egyezményt, amely intézményesen szolgálja a finn-magyar tudományos és művészeti kapcsolatokat, és egyetemi hallgatók meg professzorok rendszeres kicserélését tűzné ki egyik legfőbb feladatának. Végül meg kellene rendeznünk Budapestet a finnugor kongresszust, amelyen a világ legkiválóbb szakemberei seregszemlét tartanának tudományunk mai helyzetéről, rögzítenék az eddig elért eredményeket s kijelölnék a kutatás során lévő legsürgősebb feladatait. S nemzetközi összefogással igyekeznék a tudomány nagy kérdéseit megoldani...

Bátor kezdeményezések nálunk is — a finneknél is

Míndezekben a kérdésekben a legutóbbi időben történtek bátor kezdeményezések nálunk is, a finneknél is. Ezek közé tartozott az a finnugor konferencia is, amelyet a Magyar Tudományos Akadémia rendezett szeptember végén Budapestben.

Paavo Ravila professzor, a helsinki egyetem jelenlegi rektora többször kifejezte azt a felfogását, hogy az urali nyelvek kutatásában nem szabad visszariadnunk az átfogó, nagy kérdések megoldásától, s nem szabad elmerülnünk az apró-cseprő problémák útvesztőjében. Az urali nyelvek kutatója ebben a tekintetben kedvezőbb helyzetben van az indoeurópai nyelvek kutatójához. A mi kutatásunk körébe vágó nyelvek fiatalabbak, közelebb esnek a gondolkodás és a nyelv megszületésének korához, a nyelvszerkezet külső és belső megszerveződésének fázisához, mint az indoeurópai nyelvek, amelyeknek eredete és rendszerük kialakulása a múltnak kikutathatatlan homályában vész el. Ez a helyzet a mi nyelvészeti kutatásunk lehetőségét megsokszorozza, s azzal kecsgett, hogy a mi sajátos nyelvi anyagunk vizsgálata után olyan nagy kérdéseit is megoldhatjuk, a nyelv és a gondolkodás eredetét, fejlődését, amilyen például a ragozás rendszerének keletkezése vagy a mondatforma és a mondatfunkció megszületése. Ha a mostani budapesti finnugor konferencián finn nyelvészársaink még nem is lehettek jelen személyesen, fenti és ahhoz hasonló gondolatok a konferencia megbeszéléseinek fontos pontjait kellően kiegészíthetik.

PAPP ISTVÁN

Súlyos repülőgépszerencsétlenség az Egyesült Államokban

A londoni rádió és a Reuters Iroda közli, hogy súlyos repülőszerencsétlenség történt csütörtökön az Egyesült Államokban.

Az United Air Lines amerikai repülővállalat New Yorkból San Franciscoba tartó utaszállító gépe 62 utasával és három főnyi személyzetével a fedélzeten Wyoming államban egy hegycsúcsra ütközött. A gép roncsait a sziklás hegység egyik völgyében találták meg. A repülőgép valamennyi utasa és személyzetének valamennyi tagja életét veszítette.

ATOM

Az Országos Béketanácsi és a TTIT közös kiadásában, az Országos Béketanács kulturális füzetsorozatában „Atom” címmel ismeretterjesztő füzet jelent meg, amely az atomenergia felhasználásának tudományos és politikai kérdéseivel foglalkozik. A füzet első részében „Ami az atomról tudni kell” címmel Berkes István, Erő János, Keszthelyi Lajos és Schmidt György, a Budapesti Központi Fizikai Kutató Intézet tudományos munkatársai az atomenergia felhasználásának folyamatait, az atom- és hidrogénbomba szerkezetét, valamint az atomenergia felhasználásának lehetőségeit, kilitásait ismertetik. A második részben Pethő Tibor „Atomháború vagy atombéke” címmel az atomenergia felhasználásának politikai kérdéseiről ír.

